

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändringar som införandet av euron förutsätter i vissa lagar som gäller statsfinanserna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det i fyra av de lagar som gäller statsfinanserna görs de ändringar som är nödvändiga med anledning av införandet av euron.

Det föreslås att den finska språkdräkten ändras så, att de språkliga uttryck som avser mark i lagen om statsbudgeten och lagen om statens långivning och statsborgen ersätts med uttryck som avser penningbelopp. Det

föreslås att de markbelopp som fastställs i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar ändras till euro. Enligt förslaget skall också lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel ändras samtidigt som det markbelopp som bestäms i lagen slopas. De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2002.

MOTIVERING

1. Nuläge

Finland håller gradvis på att övergå till Europeiska ekonomiska och monetära unionens gemensamma valutasystem. Euron togs i Finland i bruk som kontovaluta den 1 januari 1999. Samtidigt fastställdes den slutliga omräkningskoefficienten till 5,94573 i rådets förordning (EG) nr 2866/98 om omräkningskurserna mellan euron och valutorna för de medlemsstater som inför euron. Förordningar av rådet som gäller införandet av euron är rådets förordning (EG) nr 1103/97 om vissa bestämmelser som har samband med införandet av euron samt rådets förordning (EG) nr 974/98 om införandet av euron. Förordningarna är direkt förpliktande lagstiftning för medlemsländerna. Enligt förordningarna skall euron tas i allmänt bruk som enda betalningsmedel i medlemsstaterna efter en treårig övergångsperiod den 1 januari 2002.

I lagarna om statsfinanserna ingår i 9 § 2 mom. lagen om statsbudgeten (423/1988) uttrycket "markkamäriä" i den finska språkdräkten ("belopp" i den svenska språkdräkten) och i 9 § lagen om statens långivning och statsborgen (449/1988) uttrycket "markkamäärästä" ("belopp" i den svenska språkdräkten).

Budgetpropositionen för 2002 har i sin helhet gjorts upp i euro. Penningbeloppen i propositionen är i euro.

Lagar om statsfinanserna som innehåller penningbelopp i mark är lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar (682/1966) och lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/1977).

Enligt 1 § 1 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar skall lån, som beviljats av staten eller av en fond som förvaltas av staten, samt annan fordran som staten eller en sådan fond har, i sin helhet betalas på en gång vid närmast följande uppbörd, om det obetalda kapitalet är högst 2 000 mk. Är det obetalda kapitalet större än 2 000 mk men högst 4 000 mk, skall det betalas vid de två följande uppbörderna i lika stora poster, och är det högst 6 000 mk vid de tre följande uppbörderna i lika stora poster.

I 5 § 2 mom. lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel bestäms att ministerierna även kan bemyndiga ett centralt ämbetsverk eller en distriktförvaltningsmyndighet som lyder under ministeriet att som räntestödslån till högst 1 000 000 mk godkänna lån.

2. De föreslagna ändringarna

Juridiskt sett är inga lagändringar nödvändiga när euron tas i bruk som kontant valuta den 1 januari 2002. De övernationella regler som skall iaktas vid omvandlingen av valutan och de avrundningar som följer av omvandlingen har fastställts och kan tillämpas som sådana. Med tanke på rättsskyddet och en förståelig och informativ lagstiftning får dock inga markbelopp ingå i våra nationella författningar efter att euron tagits i allmänt bruk vid ingången av 2002.

Lagen om statsbudgeten är en allmän lag som gäller statsbudgeten, statens betalningsrörelse, bokföring och bokslut samt statens egendom. Lagen om statens långivning och statsborgen är en allmän lag om de allmänna lånevillkoren för statliga lån, de tillvägagångssätt som skall iaktas i långivningen samt den statsborgen som baserar sig på befogenheter som beviljas av riksdagen. Båda dessa allmänna lagar skall till sitt sakinhåll alltid vara i ordning och aktuella. Därför föreslås i denna i proposition att den finska språkdräkten ändras så, att uttrycket "markkamääriä" i 9 § 2 mom. lagen om statsbudgeten ändras till "rahamääriä" och att uttrycket "markkamäärästä" i 9 § lagen om statens långivning och statsborgen ändras till "rahamäärästä". Den svenska språkdräkten behöver inte ändras.

Statsrådets finanspolitiska ministerutskott godkände den 11 januari 2000 principerna för omvandling av markbelopp till euro i lagstiftningen. Omvandlingen av markbeloppen av förmåner i författningarna sker i regel med en cents noggrannhet. Avsteg från denna noggrannhet kan göras då det inte direkt är fråga om beloppet av förmånen och det är ändamålsenligt att i författningarna bevara en allmänare noggrannhetsnivå än en cent. När man avviker från principen om en cents noggrannhet försöker man dock alltid genomföra ändringen så kostnadsneutralt som möjligt.

Statsrådets finanspolitiska ministerutskott behandlade den 4 september 2001 omvandlingen till euro av de avgifter som staten uppbär och konstaterar i sitt ställningstagande bland annat att avgiftsnivåerna inte höjs i samband med omvandlingen av de avgifter som staten uppbär till euro utan särskilda orsaker om inte lagen om grunderna för avgifter till staten, övriga bestämmelser eller beslut uttryckligen förutsätter det.

Förslaget om ändring av markbeloppen i 1 § 1 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar till euro iaktar finanspolitiska ministerutskottets ställningstaganden. I enlighet med detta föreslås det att de nuvarande gränserna i 1 § 1 mom. på 2 000, 4 000 och 6 000 mk ändras till högst 336, 672 och 1 000 euro. Ändringen är ändamålsenlig också med tanke på skötseln av statens lån och fordringar.

Omräknade med hjälp av omräkningskoefficienten 5,94573 är de nuvarande gränserna om 2 000, 4 000 och 6 000 mk i 1 § 1 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar 336,38 euro, 672,75 euro och 1 009,13 euro. Omvandlingen av de nuvarande markbeloppen till de föreslagna eurobeloppen är således kostnadsneutral. Beloppen avrundas något nedåt i syfte att bibehålla eurobeloppen som heltal.

De nuvarande gränserna i mark har varit i kraft sedan den 1 september 1991. I de föreslagna eurobeloppen ingår inte effekten på markbeloppen av den sänkning av penningens värde som skett under de senaste tio åren. Förslag om en sådan ändring samt om ändringar som gäller uppdatering av innehållet i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar görs senare.

Det föreslås att innehållet i 5 § 2 mom. lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel uppdateras. Någon bestämmelse om maximalt penningbelopp inom ramen för vilket delegering av godkännandet som räntestödslån tillåts behöver inte längre ingå i lagrummet.

3. Propositionens verkningar

De föreslagna ändringarna i 9 § 1 mom. lagen om statsbudgeten, 9 § lagen om statens långivning och statsborgen samt 5 § 2 mom. lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel är av teknisk natur och har inga ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

De statliga lån och fordringar som faller inom tillämpningsområdet för lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar sköts i regel av Statskontoret. I Statskontorets lånebestånd fanns 1575 lån vars kapital är 6 000 mk eller mindre i augusti 2001. Det sammanräknade kapitalet för dessa lån var i augusti 2001 4,8 miljarder mark. Lånen är enligt Statskontoret lånekategorier närmast

lån för grundlig reparation och ombyggnad av egnahemshus, bostadsegnahemslån, bostadsaktielån och andra lån i anslutning till olika slags bostäder. Statskontoret skötte i slutet av juni 2001 sammanlagt ca 52 200 statliga lån och det resterande kapitalet uppgick till 69,3 miljarder mark. De föreslagna euroändringarna har inga verkningar för låntagarna. Ändringarna kan inte heller anses ha verkningar för statsfinanserna eller förvaltningen.

Lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar innehåller i 1 § 4 mom. i fråga om lån eller fordringar fortfarande en möjlighet att på ansökan få lättnad i betalningen av ett lån eller en fordring. För låntagaren kan det i praktiken vara viktigt att vid behov kunna betala de sista amorteringarna av ett lån som faller inom ramen för lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar i flera omgångar

än vad som skulle ha skett enligt de ursprungliga lånevillkoren. Statskontoret har för de lån det sköter under tiden 1.9.1991—20.8.2001 med stöd av 1 § 4 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar fattat sammanlagt 45 beslut gällande lättnader, varav 34 beslut åren 1991—1992.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Utlåtande om de föreslagna eurogränserna i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar har begärts hos jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtandet har beaktats vid beredningen av propositionen. Statskontoret har för ändamålet gett uppgifter om skötseln av statliga lån.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om statsbudgeten

9 §. *Dispositionsplanerna.* Det föreslås att den finska språkdräkten i 1 mom. ändras så, att det språkliga uttryck som avser markbelopp ändras till penningbelopp. Genom förordning av statsrådet kan man bestämma att om något annat inte följer av den motivering till budgeten som avses i 8 § kan penningbeloppen i dispositionsplanen överskridas inom ramen för de ändamål som antecknats i dispositionsplanens olika punkter och inom ramen för anslaget under momentet.

1.2. Lagen om statens långivning och statsborgen

9 §. *Uppbörd av mindre lånebetalningar.* Det föreslås att paragrafens finska språkdräkt ändras så, att det språkliga uttryck som avser mark ändras till penningbelopp. Ränta, dröjsmålsränta eller annan prestation som underskrider ett belopp som fastställs genom förordning av statsrådet kan uppbäras följande förfallodag eller också beträffande den sista låneraten lämnas helt ouppburen.

1.3. Lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar

1 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att de belopp om 2000, 4 000 och 6000 mk som fastställs i momentet ersätts med 336, 672 och 1 000 euro. Ändringen är kostnadsneutral.

1.4. Lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel

5 §. Det föreslås att 2 mom. ändras så, att det innehåller allmänna bestämmelser om godkännande av lån som räntestödslån och om betalning av räntegottgörelse. Ändringen är snarast lagteknisk. De nuvarande förfaringssätten när det gäller att godkänna lån som räntestödslån och betalning av räntegottgörelse ändras inte genom ändringen av 2 mom., utan bibehålls.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall ett lån godkännas som räntestödslån av det ministerium, det ämbetsverk, den inrättning eller en annan statlig myndighet till vars uppgifter ärenden gällande räntestödslånet i fråga med stöd av lagstiftning eller riksdagens budgetbeslut hör. Räntegottgörelse betalas av ministeriet, ämbetsverket, inrättningen eller en annan statlig myndighet. Ministeriet kan också bemyndiga ett ämbetsverk, en inrättning eller annan myndighet som lyder under ministeriet att godkänna ett lån som räntestödslån eller betala räntegottgörelse.

Betalningen av räntegottgörelse kan också åläggas Statskontoret.

I det föreslagna 2 mom. är det inte längre nödvändigt att inkludera en penninggräns lik den nuvarande gränsen på 1 000 000 mk i de fall där ministeriet bemyndigar ett ämbetsverk, en inrättning eller en myndighet som lyder under ministeriet att godkänna lån som räntestödslån.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

3. Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås att 1 § 1 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar ändras. Lagen jämte ändringar har stiftats på det sätt som bestäms i 67 § riksdagsordningen eftersom lagen ingriper i enskilds ekonomiska ställning. Lagen är således en undantagslag.

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ny Regeringsform för Finland (RP 1/1998 rd) konstateras i detaljmotiveringen till 73 § att en undantagslag som stiftats före Finlands nuvarande grundlag också kan ändras i vanlig lagstiftningsordning, om ändringen inte utvidgar det ursprungliga undantaget. I grundlagsutskottets vedertagna

praxis har man dessutom ansett att också sådana tillägg och ändringar, som är oväsentliga med tanke på helheten och som i sig innebär att undantaget från grundlagen utvidgas i obetydlig grad, kan genomföras i vanlig lagstiftningsordning, om det som en gång fastställdes som ett undantag från grundlagen härigenom i sin helhet inte ändras till sin natur och till sin betydelse i sak (t.ex. GrUU 24/1994 rd och 21/1995 rd).

De föreslagna eurogränserna i lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar är kostnadsneutrala jämfört med de nuvarande gränserna i mark. Den föreslagna euroändringen är med tanke på lagen som helhet irrelevant. Eftersom det i lagens 1 § 4 mom. bestäms om beviljande av lättnad i betalningen av lån eller andra fordringar, kan gäldenärens eventuella betalningssvårigheter vid behov ordnas. Genom ändring av 1 § 1 mom. lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar försämrar man således inte ställningen för de gäldenärer som faller inom ramen för lagens tillämpningsområde. Karaktären av det arrangemang som i tiderna fastställdes som ett undantag från grundlagen ändras inte genom de föreslagna ändringarna i penningbeloppen.

Med stöd av vad som anförts ovan torde propositionen kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 9 § lagen om statsbudgeten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 13 maj 1988 om statsbudgeten (423/1988) 9 § 2 mom. som följer:

9 §

Dispositionsplanerna

överskridas inom ramen för de i dem angivna ändamålen och anslagen under momenten, på det sätt som bestäms genom förordning av statsrådet.

—————
Om inte något annat följer av den motivering till statsbudgeten som avses i 8 §, kan de belopp som anges i dispositionsplanerna

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 9 § lagen om statens långivning och statsborgen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 maj 1988 om statens långivning och statsborgen (449/1988) 9 § som följer:

9 §

Uppbörd av mindre lånebetalningar

den sista låneraten särskilt lämnas oppburen.

Ränta, dröjsmålsränta eller annan prestation som underskrider ett belopp som fastställs genom förordning av statsrådet kan uppbäras följande förfallodag eller också beträffande

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 1 § lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 december 1966 om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar (682/1966) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 997/1991, som följer:

1 §
Utan hinder av vad som annars bestäms eller vad som är överenskommet skall lån, som beviljats av staten eller av en fond som förvaltas av staten, samt annan fordran som staten eller en sådan fond har, i sin helhet betalas på en gång vid närmast följande uppbörd, om det obetalda kapitalet är högst 336 euro. Är det obetalda kapitalet större än 336 euro men högst 672 euro, skall det

betalas vid de två följande uppbörderna i lika stora poster, och är det högst 1 000 euro vid de tre följande uppbörderna i lika stora poster.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 5 § lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1977 om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/1977) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1308/1994, som följer:

5 §

Lån godkänns som räntestödslån och räntegottgörelse betalas av ett ministerium eller ett ämbetsverk, en inrättning eller någon annan statlig myndighet som är behörig i saken. Ministeriet kan också bemyndiga ett ämbetsverk, en inrättning eller en myndighet som lyder under ministeriet att godkänna ett lån som räntestödslån eller att betala

räntegottgörelse. Betalningen av räntegottgörelse kan också åläggas Statskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 5 oktober 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Sauli Niinistö*

1.

Lag

om ändring av 9 § lagen om statsbudgeten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 13 maj 1988 om statsbudgeten (423/1988) 9 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Dispositionsplanerna

Om inte något annat följer av de motiveringar som nämns i 8 §, kan de belopp som anges i dispositionsplanerna överskridas inom ramen för de i dem angivna ändamålen och anslagen under momenten, på det sätt som *närmare* stadgas genom förordning.

Om inte något annat följer av *den motivering till statsbudgeten som avses i 8 §*, kan de belopp som anges i dispositionsplanerna överskridas inom ramen för de i dem angivna ändamålen och anslagen under momenten, på det sätt som *bestäms* genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 9 § lagen om statens långivning och statsborgen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 maj 1988 om statens långivning och statsborgen (449/1988) 9 § som
följer:

Gällande lydelse

9 §

Uppbörd av mindre lånebetalningar

Ränta, dröjsmålsränta eller annan prestation som underskrider ett belopp som stadgas genom förordning kan uppbäras följande förfallodag eller också kan den sista låneraten efterskänkas.

Föreslagen lydelse

9 §

Uppbörd av mindre lånebetalningar

Ränta, dröjsmålsränta eller annan prestation som underskrider ett belopp som *fastställs* genom förordning *av statsrådet* kan uppbäras följande förfallodag eller också *beträffande* den sista låneraten *särskilt lämnas ouppburen*.

—————
*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
—————

3.

Lag

om ändring av 1 § lagen om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1966 om uppbörd i ett för allt av vissa fordringar (682/1966)
1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 997/1991, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Utan hinder av vad som annars *är stadgat eller* bestämt eller vad som är överenskommet skall lån, som beviljats av staten eller av en fond som förvaltas av staten, samt annan fordran som staten eller en sådan fond har, i sin helhet betalas på en gång vid närmast följande uppbörd, om det obetalda kapitalet är högst 2 000 mark. Är det obetalda kapitalet större än 2 000 mark men högst 4 000 mark, skall det betalas vid de två följande uppbörderna i lika stora poster, och är det högst 6 000 mark vid de tre följande uppbörderna i lika stora poster.

Föreslagen lydelse

1 §

Utan hinder av vad som annars bestäms eller vad som är överenskommet skall lån, som beviljats av staten eller av en fond som förvaltas av staten, samt annan fordran som staten eller en sådan fond har, i sin helhet betalas på en gång vid närmast följande uppbörd, om det obetalda kapitalet är högst 336 *euro*. Är det obetalda kapitalet större än 336 *euro* men högst 672 *euro*, skall det betalas vid de två följande uppbörderna i lika stora poster, och är det högst 1 000 *euro* vid de tre följande uppbörderna i lika stora poster.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

4.

Lag

om ändring av 5 § lagen om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1977 om vissa räntestödslån av kreditanstalters medel (1015/1977) 5 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1308/1994, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Av de lån som avses i 2 § 2 punkten godkänner miljöministeriet lånen för vattenvårdsinvesteringar som räntestödslån samt jord- och skogsbruksministeriet övriga lån. Rantegottgörelsen för lånen betalas av vatten- och miljöstyrelsen. Lån som nämns i 2 § 5 och 13 punkten godkänns som räntestödslån av miljöministeriet samt lån som nämns i 6 punkten av trafikministeriet samt lån som nämns i 8 punkten av Försörjningsberedskapscentralen.

Rantegottgörelsen för dem betalas av statskontoret. Lån som nämns i 2 § 14 punkten godkänns som räntestödslån av jord- och skogsbruksministeriet och rantegottgörelsen för dem betalas av jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral. Övriga lån godkänns som räntestödslån av respektive centrala ämbetsverk som även betalar rantegottgörelsen för dem. Ministerierna kan även bemyndiga ett centralt ämbetsverk eller en distriktsförvaltningsmyndighet som lyder under ministeriet att som räntestödslån till högst 1 000 000 mark godkänna lån som avses i 2 § 2, 5, 6 och 14 punkten.

Lån godkänns som räntestödslån och rantegottgörelse betalas av ett ministerium eller ett ämbetsverk, en inrättning eller någon annan statlig myndighet som är behörig i saken. Ministeriet kan också bemyndiga ett ämbetsverk, en inrättning eller en myndighet som lyder under ministeriet att godkänna ett lån som räntestödslån eller att betala rantegottgörelse. Betalningen av rantegottgörelse kan också åläggas Statskontoret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.